

बजेट छर्ने प्रवृत्ति बढ्यो

डा. बैकुण्ठ अर्याल
पूर्व मुख्यसचिव

पूर्व मुख्यसचिव डा. बैकुण्ठ अर्यालले नेपालको पछिल्लो १० वर्षलाई मात्र हेर्ने हो भने बजेट खर्चको अवस्था कमजोर रहेको बताए । उनले बजेट छर्ने प्रवृत्तिको कारण बजेट यथार्थ फरक नभएको बताए । बजेट बनाउँदै गर्दा स्रोतको तुलनामा अत्याधिक बढी माग र चालु खर्चमा देखिएको वृद्धिले बजेट यथार्थपरक बन्न नसकेको बताए । पछिल्लो ५० वर्षमा विनियोजनअनुसार सधैंजसो कम खर्च हुने गरेको तथ्य उल्लेख गर्दै उनले पाँच दशकमा औसत ८६ दशमलव ९७ प्रतिशत बजेट खर्च भएको बताए । नयाँ व्यवस्था कार्यान्वयनपछिका वर्षमा पनि खर्चको प्रभावकारिता देखिन नसकेको उनको भनाइ छ ।

‘संविधान आएको पछिल्ला १० वर्षमा तीन पटकमात्र ८० प्रतिशत भन्दा बढी बजेट खर्च भएको छ । पछिल्लो १३ वर्षमा चालु शीर्षकमा औसत ८४ दशमलव ७६, पुँजीगत औसत ६७ दशमलव ८० र वित्तीय व्यवस्थातर्फ औसत ८१ दशमलव ५२ प्रतिशत बजेट खर्च भएको छ, यसरी हेर्दा औसत ८० दशमलव ५८ प्रतिशत मात्रै खर्च भएको देखिन्छ,’, पूर्व मुख्यसचिव अर्यालले भने ।

योजना तर्जुमामा समस्या रहेको, विनियोजन दक्षता नदेखिएको, स्रोतको तुलनामा अत्याधिक माग, कार्यान्वयनका पूर्वशर्त पूरा नभएका र अध्ययन नै नभएका आयोजनामा बजेट माग गर्ने प्रवृत्तिजस्ता समस्या उनले औल्याए । त्यस्तै, बजेट विनियोजन, खर्च र नतिजाबीचको सम्बन्ध स्थापना गर्न कठिन रहेको, अन्तिम समयमा बजेट राख्ने प्रवृत्ति बढ्दोक्रममा रहेको अर्यालले उल्लेख गरे । निवृत्तिभरण तथा

सामाजिक सुरक्षाको बढ्दो दायित्व, वैदेशिक भ्रमणमा जाने प्रतिनिधिमण्डलको बढ्दो संख्या, सवारीसाधनको वृद्धिले गर्दा इन्धन खर्च, बढ्दो आर्थिक सहायता र औषधोपचार खर्च, विगतका वर्षमा दिइएका स्रोत सुनिश्चितताको सिर्जित दायित्वमा लगातार वृद्धि भइरहेको र यसको अद्यावधिक लेखांकनसमेत हुन नसकेको उनले बताए ।

त्यस्तै, मध्यमकालीन खर्च संरचनाको पालना हुन नसकेको, तिर्णय नगर्ने प्रवृत्ति बढ्दै गएको, क्रमागत आयोजनामा पर्याप्त बजेट नहुनु, सार्वजनिक खरिद कानुनमा पटक-पटक संशोधन गर्दा अन्यौल सिर्जना हुनु, एउटै काममा लागि दोहोरो बजेट पनु, विगतमा स्रोत सुनिश्चितता दिइएका आयोजनामा बजेट अपुग हुनु, वैदेशिक सहायताका शर्तहरू जस्तै खर्चका लागि दोहोरो तेहेरो स्वीकृति लिनुपर्ने अवस्था रहेको उनले बताए । जग्गा प्राप्ति, वन क्षेत्रको प्रयोग स्वीकृति, अन्य निकायसंगको कमजोर समन्वय, निर्माण व्यवसायीको कमजो क्षमता, जनशक्ति र उपकरणको अभाव, स्थानीय अवरोध, निर्माण सामग्रीको अभाव, आयोजना सम्बद्ध कर्मचारीको तारतार सरुवाजस्ता कारण पुँजीगत खर्च कमजोर हुँदै गएको पूर्व मुख्यसचिव अर्यालको भनाइ छ ।

आयोजनाको लागत अनुमान तैस्रो पक्षबाट गर्न सकिने सुझाव अर्यालले दिएका छन् । त्यस्तै, मन्त्रालयले कुनै कार्यक्रमका लागि बजेट राख्ने तर कार्यान्वयन गर्न नसकेपछि वर्षान्तमा प्रदेशलाई सशर्त अनुदान दिने भनेर रकम बाँड्ने प्रवृत्ति देखिएको पनि उनले बताए ।

आयोजनाको प्राथमिकीकरण निकै कमजोर

डा. प्रकाशकुमार श्रेष्ठ
सदस्य, राष्ट्रिय योजना आयोग

राष्ट्रिय योजना आयोगका सदस्य डा. प्रकाशकुमार श्रेष्ठले बजेटमा मुख्यगरी तीनवटा विरोधाभास रहेको बताए । ‘ पहिलो, शुरुमा विस्तारकारी बजेट आउँछ तर कार्यान्वयन गर्दा संकुचन देखिन्छ, दोस्रो, संघीय सरकार बजेट घाटामा छ तर, तीनवटै तहको सरकारको जोड्दा वचतमा देखिन्छ, तेस्रो, आयोजनाको प्राथमिकीकरण निकै कमजोर छ’, डा. श्रेष्ठले भने । यी तीनवटा विरोधाभास चिर्न आवश्यक रहेको उनको भनाइ छ ।

चालु आर्थिक वर्षको बजेट बनाउँदा आयोजनामा बैकमा १८ हजार भन्दा बढी

आयोजना रहेकोमा त्यसलाई पुर्नसंरचना गरिएको उनले उल्लेख गरे । पुर्नसंरचना गरिएको नयाँ आयोजना बैकमा पनि आयोजनाको संख्या सात हजार भन्दा माथि पुगेको उनको भनाइ छ । अहिले राष्ट्रिय योजना आयोगले तीन करोड रुपैयाँ भन्दा कम लागतका आयोजनालाई संघ सरकारले बजेट नछुट्याउने विषयलाई गम्भीरताका साथ कार्यान्वयन गर्ने पनि श्रेष्ठको भनाइ छ । आयोजना बैक, मध्यमकालीन खर्च संरचना र बजेटको समन्वयन मिलाउने गरी काम भइरहेको उनले बताए ।

के तपाईंको कम्प्युटर, प्रिन्टर, फोटोकपी आदी बिग्रीएकोछ ?

यदी छ भने हामीलाई सम्मनहोस् ।

छात्रासेवा तथा सुबिधाहरु

- कम्प्युटर / प्रिन्टर / फोटोकपी आदी खरीद, बिक्रि तथा मर्मत,
- टोनर कार्ट्रिज रिफिल,
- CCTV, EPABX बिक्रि तथा मर्मत,
- अफिसका लागि चाहिने फर्निचरसहित सम्पूर्ण सामानहरु,
- कम्प्युटर / प्रिन्टर / फोटोकपी आदीको वार्षिक सर्भिस ।

नुम्स कम्प्युटर्स प्रा.लि.

मो.: ८८८१५६५७८८, ८८८०८८७५००३, ८८८१५६५७८८५

प्रि-बजेट छलफल	
मध्यान्ह संवाददाता काठमाडौं, २७ वैशाख ।	निर्माणको अन्तिम चरणमा छ । अर्थ मन्त्रालयले बजेट निर्माण गर्दा विनियोजन कुशलता र कार्यान्वयन दक्षता बढाउनु पर्नेमा सरोकार
आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट	

बजेट यथार्थपरक बनाउँछु

विष्णुप्रसाद पौडेल
उपप्रधान तथा अर्थमन्त्री

उपप्रधान तथा अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेटलाई कार्यान्वयनयोग्य तथा नतिजामुखी बनाउन बजेटमा

राखिने योजना तथा कार्यक्रममा व्यापक हेरफेर गरिने बताए । उनले स्रोतको चुनौतीपूर्ण अवस्थालाई हेरेर योजनाको प्राथमिकीकरण गरिने

बताए । बजेट प्रणालीमा नै समस्या रहेको उल्लेख गर्दै उनले त्यसको समाधानका लागि केहि हस्तक्षेपकारी नीति अवलम्बन गरिने स्पष्ट पारे । ‘बजेट विनियोजन र कार्यान्वयनका बीचमा ठूलो खाडल सिर्जना भएको छ र त्यसो हुनुमा हामी नै जिम्मेवार छौं, चालु आर्थिक वर्षमा मात्रै ११ हजारभन्दा बढी योजना प्रोजेक्ट बैकमा थपिनुले पनि हाम्रो विनियोजन कुशलता कति छ, भन्ने देखाउँछ,’ उनले भने, ‘अहिले म थप खाड्लो खन्न होइन

त्यसलाई पूर्ण खोजिरहेको छु, मैले यसमा सबै क्षेत्रको साथ खोजेको छु ।’ आगामी आर्थिक वर्षको बजेटलाई यथार्थपरक बनाउन प्रयास गर्ने र कार्यान्वयन सुनिश्चितासहितको बजेट ल्याउने उनको दावी छ । त्यस्तै, कुशलतासहितको विनियोजन गर्ने, अनुशासनतर्फ फर्किन प्रयास गर्ने र असीमित दायित्वलाई प्राथमिकीकरण गर्ने अर्थमन्त्री पौडेलले उल्लेख गरे । अर्थतन्त्रका परिसूचकहरु विस्तारै सुधार हुँदै गएको भएपनि विगतमा

स्रोत व्यवस्थापनको ठूलो खाडल देखिएकाले त्यसलाई पुर्न अभ्रै केहि समय लाग्ने उनको भनाइ छ । बजेट प्रणालीलाई मार्गदर्शन गर्ने महत्वपूर्ण दस्तावेजका रुपमा संविधान रहेकाले सोहिअनुसारको नीति अवलम्बन गरिने पनि अर्थमन्त्री पौडेलले स्पष्ट पारे । संविधानमा अधिकारको सूची स्पष्ट रूपमा आएको तथा त्यसलाई अभ्र प्रभावकारी बनाउन कार्यविस्तृतीकरण प्रतिवेदन बनाइएको उल्लेख गर्दै उनले संघ सरकारले साना आयोजनामा बजेट नहाल्ने

बताए । संघीय महत्वका आयोजना मात्रै बजेटमा पार्ने प्रतिबद्धता उनले दोहोर्‍याए । ‘अहिले संघले छुट्याउने बजेटमा संघका कार्यक्रम मात्रै छैनन् प्रदेश र स्थानीय तहका पनि छन्, अभ्र केहि आयोजना त उपभोक्ता समितिले गर्नुपर्ने प्रकृतीका पनि संघीय सरकारको बजेटमा पर्ने गरेका छन् । यसकारण संघले कार्यान्वयन गर्नुपर्ने आयोजना र कार्यक्रमको संख्या निकै कम हुनुपर्छ भन्नेमा हामी स्पष्ट छौं’, अर्थमन्त्री पौडेलले भने ।

कर्जा चुक्ता भुक्तानी गर्ने सम्बन्धी ३५ (पैतिस) दिने अत्यन्त जरुरी सुचना	
(प्रकाशित मिति २०८२ साल वैशाख महिना २८ गते आइतबार)	
यस विकास बैकको विभिन्न शाखा कार्यालयहरु बाट तपशिलमा उल्लेखित ऋणीहरुले विभिन्न कर्जा शीर्षक अन्तर्गत लिएको कर्जाको साँवा, ब्याज र अन्य दै दस्तुर समेत तिर्ने बुझाउने सम्बन्धमा बैकसंग गरेको शर्त कबुलियत उल्लंघन गर्नु भएको र बैकबाट पटक पटक मौखिक तथा लिखित रूपमा तरताकेता गर्दा समेत सो कर्जाको तिर्नु बुझाउनु पर्ने साँवा, ब्याज तथा हर्जाना समेत चुक्ता भुक्तान गर्न आउने तर्फ कुनै चासो नदेखाउनु भएको र नआउनु भएकोले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ (पैतिस) दिन भित्रमा बैकलाई तिर्न बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण साँवा, ब्याज तथा हर्जाना ब्याज समेत चुक्ता भुक्तान गर्न आउनुहुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । उक्त अवधि भित्र तपाईंले यस संस्थाबाट लिएको कर्जाको साँवा, ब्याज र अन्य दै दस्तुर चुक्ता भुक्तान नगरेमा धितो सुरक्षणमा तपाईंले लेखिदिएको सम्पूर्ण चल अचल सम्पति बैक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०७३ को दफा ५७ उपदफा १ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी धितो लिलाम बिक्री गरी वा सो बाट समेत संस्थाको सम्पूर्ण लेना रकम असुल उपर नभएमा प्रचलित कानुन अनुसार कारवाही गरी बैकले आफ्नो लेना रकम असुल उपर गर्नुका साथै तपाईं ऋणी तथा व्यक्तिगत धनजमानीकर्ता समेतलाई नेपाल राष्ट्र बैकको निर्देशन बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्र लि.को कालो सूचीमा समावेश गरिने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ ।	
तपशिल	
४) शाखा कार्यालय : मनहरी शाखा	कर्जा शीर्षक : साधारण कर्जा
ऋणीको विवरण	
मेघनाथ सापकोटाको नाति कृष्ण प्रसाद सापकोटाको छोरा मकवानपुर जिल्ला हेटौडा न.पा. वडा नं. ११ हाल, हेटौडा उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने केशव सापकोटा (ना.प्र.नं. : २६/३५८ जारी मिति र जिल्ला : २०५६/०३/२८, मकवानपुर)	
व्यक्तिगत धनजमानीकर्ताहरुको विवरण	
१) इन्द्रमुनि चौलागाईंको छोरी कृष्ण प्रसाद सापकोटाको बुहारी केशव सापकोटाको पत्नी मकवानपुर जिल्ला हेटौडा वडा नं. ११ हाल, मकवानपुर जिल्ला हेटौडा उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने लक्ष्मी चौलागाईं (ना.प्र.नं. : ३१३०२२/५९३ जारी मिति र जिल्ला : २०६३/११/२९, मकवानपुर)	
२) मान बहादुर थिङको नाति लोक बहादुर थिङको छोरा मकवानपुर जिल्ला मनहरी गा.पा. वडा नं. ६ बस्ने सोम बहादुर थिङ (ना.प्र.नं. : २७/१३४३ जारी मिति र जिल्ला : २०५८/०६/१४, मकवानपुर)	
५) शाखा कार्यालय : मनहरी शाखा	कर्जा शीर्षक : व्यवसायीक अधिकविकर्ष कर्जा
ऋणीको विवरण	
नाम : नेशनल टेक्नोलोजी फर आल्मुनियम यु.पि.भि.सि एण्ड स्टिल उद्योग संचालकको नाम : केशव सापकोटा प्राइमेट फर्म दर्ता नं. : २८४२/१७८२/०७८/०७९ दर्ता गर्ने कार्यालय : धरैलु तथा साना उद्योग कार्यालय दर्ता मिति : २०७८/०४/२९ ठेगाना : मकवानपुर जिल्ला हेटौडा उ.म.न.पा. वडा नं. ११, प्रगती टोल स्थायी लेखा नं. : ६१६७१४००८	
प्रोप्राइटरको नाम/अलिधार प्राप्त व्यक्तिकोको विवरण	
मेघनाथ सापकोटाको नाति कृष्ण प्रसाद सापकोटाको छोरा मकवानपुर जिल्ला हेटौडा वडा नं. ११ हाल, हेटौडा उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने केशव सापकोटा (ना.प्र.नं. : २६/३५८ जारी मिति र जिल्ला : २०५६/०३/२८, मकवानपुर)	
व्यक्तिगत धनजमानीकर्ताहरुको विवरण	
१) मेघनाथ सापकोटाको नाति कृष्ण प्रसाद सापकोटाको छोरा मकवानपुर जिल्ला हेटौडा वडा नं. ११ हाल, हेटौडा उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने केशव सापकोटा (ना.प्र.नं. : २६/३५८ जारी मिति र जिल्ला : २०५६/०३/२८, मकवानपुर)	
२) पदम लाल सापकोटाको नाति मेघनाथ सापकोटाको छोरा मकवानपुर जिल्ला हेटौडा वडा नं. ११ हाल, हेटौडा उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने कृष्ण प्रसाद सापकोटा (ना.प्र.नं. : ४२३ जारी मिति र जिल्ला : २०३५/०५/२६, मकवानपुर)	
३) इन्द्रमुनि चौलागाईंको छोरी कृष्ण प्रसाद सापकोटाको बुहारी केशव सापकोटाको पत्नी मकवानपुर जिल्ला हेटौडा वडा नं. ११ हाल, हेटौडा उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने लक्ष्मी चौलागाईं (ना.प्र.नं. : ३१३०२२/५९३ जारी मिति र जिल्ला : २०६३/११/२९, मकवानपुर)	
४) घनश्याम दंगालको छोरी मेघनाथ सापकोटाको बुहारी कृष्ण प्रसाद सापकोटाको पत्नी मकवानपुर जिल्ला हेटौडा वडा नं. ११ हाल, मकवानपुर जिल्ला हेटौडा उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने मिना सापकोटा (ना.प्र.नं. : ५१९० जारी मिति र जिल्ला : २०४०/०९/११, मकवानपुर)	
६) शाखा कार्यालय : खोलेसिमल शाखा	कर्जा शीर्षक : व्यवसाय आवधिक कर्जा
ऋणीको विवरण	
नाम : आस्था कार्ट फर्निचर प्रोप्राइटरको नाम : संत बहादुर लामा प्रा.फ.नं. : ७५/०७२/०७३ दर्ता मिति : २०७२/०४/२९ दर्ता गर्ने कार्यालय : धरैलु तथा साना उद्योग कार्यालय ठेगाना : चितवन जिल्ला जुटपानी वडा नं. ७ स्थायी लेखा नं. : ६०३३२०७४	
व्यक्तिगत धनजमानीकर्ताहरुको विवरण	
१) कर्मलालको नाति करचे लामाको छोरा चितवन जिल्ला जुटपानी वडा नं. ७ हाल, कालिका न.पा. वडा नं. १ बस्ने संत बहादुर लामा (ना.प्र.नं. : ३०७२ जारी मिति र जिल् जारी मिति र जिल्ला : २०४२/१०/१३, चितवन)	
२) करचे लामाको बुहारी संत बहादुर लामाको पत्नी चितवन जिल्ला जुटपानी वडा नं. ७ हाल, कालिका न.पा. वडा नं. १ बस्ने विन्द माया लमीनी (ना.प्र.नं. : ५८६ जारी मिति र जिल्ला : २०४६/०३/२३, चितवन)	
३) करचे लामाको नाति संत बहादुर लामाको छोरा चितवन जिल्ला जुटपानी गा.वि.स. वडा नं. ७ हाल, कालिका न.पा. वडा नं. १ बस्ने अभिषेक लामा (ना.प्र.नं. : ३५१०१६/१२३ जारी मिति र जिल्ला : २०६७/०४/१८, चितवन)	
४) चन्द्रबहादुर तमाङको छोरी संत बहादुर लामाको बुहारी अभिषेक लामाको पत्नी चितवन जिल्ला जुटपानी वडा नं. ७ हाल, कालिका न.पा. वडा नं. १ बस्ने उज्वला तमाङ (ना.प्र.नं. : ३३३/६४८ जारी मिति र जिल्ला : २०७०/०२/२१, चितवन)	
७) शाखा कार्यालय : खोलेसिमल शाखा	कर्जा शीर्षक : व्यक्तिगत आवधिक कर्जा
ऋणीको विवरण	
करचे लामाको नाति संत बहादुर लामाको छोरा चितवन जिल्ला जुटपानी गा.वि.स. वडा नं. ७ हाल, कालिका न.पा. वडा नं. १ बस्ने अभिषेक लामा (ना.प्र.नं. : ३५१०१६/१२३ जारी मिति र जिल्ला : २०६७/०४/१८, चितवन)	
व्यक्तिगत धनजमानीकर्ताहरुको विवरण	
१) कर्मलालको नाति करचे लामाको छोरा चितवन जिल्ला जुटपानी वडा नं. ७ हाल, कालिका न.पा. वडा नं. १ बस्ने संत बहादुर लामा (ना.प्र.नं. : ३०७२ जारी मिति र जिल्ला : २०४२/१०/१३, चितवन)	
२) करचे लामाको बुहारी संत बहादुर लामाको पत्नी चितवन जिल्ला जुटपानी वडा नं. ७ हाल, कालिका न.पा. वडा नं. १ बस्ने विन्द माया लमीनी (ना.प्र.नं. : ५८६ जारी मिति र जिल्ला : २०४६/०३/२३, चितवन)	
३) चन्द्र बहादुर तमाङको छोरी संत बहादुर लामाको बुहारी अभिषेक लामाको पत्नी चितवन जिल्ला जुटपानी वडा नं. ७ हाल, कालिका न.पा. वडा नं. १ बस्ने उज्वला तमाङ (ना.प्र.नं. : ३३३/६४८ जारी मिति र जिल्ला : २०७०/०२/२१, चितवन)	
*नेपाल राष्ट्र बैकबाट *ब* बर्गको इजाजतपत्र प्राप्त राष्ट्रिय स्तरको विकास बैक*	
मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.	
MUKTINATH BIKAS BANK LTD.	
Central Office: Lazimpat, Kathmandu, Tel.: ०१-५९७०८८७, Toll Free No.: १६६००१४९९९९ E-mail: info@muktinathbank.com.np, Web: www.muktinathbank.com.np	
जनता बैकमा होइन, बैंक जनतामा जानु पर्दछ	